

33.
MEĐUNARODNI
SUSRET
VINOGRADARA
I VINARA
2023.

ORGANIZATORI
Zadružni savez Dalmacije Split
Hrvatska udruga vinarskih gradova

IZVJEŠĆE

**s održanog 33. Međunarodnog susreta vinogradara i vinara
SABATINA 2023.**

9. – 12. studenog 2023.
Dubrovnik – Ston - Putnikovići

U organizaciji Zadružnog saveza Dalmacije i Hrvatske udruge vinarskih gradova, pod visokim pokroviteljstvom predsjednika RH Zorana Milanovića, održan je 33. Međunarodni susret vinogradara i vinara Sabatina 2023. Pokroviteljstvom su Sabatinu podržali Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Splitsko-dalmatinska županija, Dubrovačko-neretvanska županija, Općina Ston i TZ općine Ston.

Stručni program Sabatine 2023. osmišljen je u suradnji sa suorganizatorima: Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu Osijek, Institut za jadranske kulture i melioraciju krša Split, Sveučilište u Splitu, Institut za poljoprivredu i turizam Poreč, Zavod za mediteranske kulture Sveučilišta u Dubrovniku, Znanstveni centar izvrsnosti za bioraznolikost i molekularno oplemenjivanje bilja, Hrvatski poljoprivredni zadružni savez Zagreb, Federalni agromediteranski zavod Mostar, Poljoprivredna, prehrambena i veterinarska škola Stanka Ožanića Zadar, Poljoprivredna zadruga Putnikovići, Hotel Valamar Lacroma Dubrovnik i Agencija Divine Dubrovnik Travel.

Na ocjenjivanje proizvoda pristiglo je 411 uzorka vina i jakih alkoholnih pića, od čega 42 uzorka jakih alkoholnih pića, 124 uzorka buteljiranih vina, 125 uzoraka mladih vina i 120 uzoraka otvorenih vina tj. vina koja su u fazi pripreme za dobivanje dozvole za stavljanje u promet. Proizvodi su ocijenjeni u pet različitih kategorija, od strane pet povjerenstava.

Uzorci vina i jakih alkoholnih pića zaprimani su od **21.8.2023. do 2.10.2023.**, u razdoblju od **6.10.2023 do 24.10.2023.** održavale su se sjednice ocjenjivanja povjerenstva za ocjenjivanje proizvoda, a trodnevni program manifestacije održan je od **9.11.2023. do 12.11.2023.** u Dubrovniku (Hotel Valamar Lacroma Dubrovnik), Stonu i Putnikovićima.

Službeni program manifestacije Sabatina 2023. započeo je dana **9. studenog 2023.** kada je 33. Sabatina svečano otvorena, te su uručena priznanja ovogodišnjim laureatima za doprinos u vinogradarstvu i vinarstvu. Okupljenim vinogradarima i vinarima, pozdravnu riječ su uputili: predsjednik Zadružnog saveza Dalmacije **Lordan Ljubenkov**, gradonačelnik grada Vodica **Ante Cukrov**, župan Šibensko-kninske županije **Marko Jelić**, pročelnica Upravnog odjela za poslove župana i Županijske skupštine Dubrovačko-neretvanske županije **Žaklina Marević** te izaslanica predsjednika RH Zorana Milanovića Martina Ciglević, koja je Sabatinu svečano proglasila otvorenom.

Pozdravne riječi tijekom svečanog otvaranja Sabatine 2023.

Sadnja spomen loze Sabatina 2023.

Prije same svečanosti otvorenja, ispred hotela je tradicionalno zasađena spomen loza Sabatine 2023., a manifestaciji su se pridružili vinogradari, vinari, vinarske zadruge i tvrtke, ljudi iz struke, predstavnici ministarstava i drugih resornih institucija, ugostitelji, trgovci, mediji i drugi sudionici vezani uz vinogradarstvo i vinarstvo iz hrvatskih i inozemnih vinskih regija. Tijekom svečanog otvaranja 33. Sabatine, uručena su priznanja za doprinos unaprjeđenju vinogradarstva i vinarstva, a uslijedio je potom i koktel dobrodošlice, te obilazak sajma vinogradarstva i vinarstva.

Laureati – dobitnici priznanja Sabatina 2023.

Priznanje „Stanko Ožanić“ za životni doprinos unaprjeđenju vinogradarstva i Sabatine

Mato Violić – Matuško, Potomje

Priznanje „Stjepan Bulić“ za životni doprinos unaprjeđenju vinarstva i Sabatine

dr. sc. Irena Budić-Leto, Split

Priznanje „Mate Bobanović“

za višegodišnji samoprijegoran rad u vinogradarstvu i vinarstvu

Miro Ćorić, Čitluk, Bosna i Hercegovina

Priznanje „Zlatan Plenković“ mladom vinogradaru i vinaru

Miro Bezek, Putnikovići

Priznanje uzornom vinogradaru i vinaru

Davor Martinović, Komarna

Priznanje zadružnom djelatniku

(dodjeljuje Hrvatski poljoprivredni zadružni savez)

Ilda Stanojević, Komiža

Zlatno pero Sabatine

za afirmaciju vinogradarstva, vinarstva, zadrugarstva i Sabatine kroz medije

Božo Vodopija, Dubrovnik

Zlatna amfora Sabatine

za doprinos razvoju vinogradarstva i vinarstva na svom području

(dodjeljuje Hrvatska udruga vinarских gradova)

Nikola Dobroslavić, Dubrovnik

Laureati Sabatine 2023.

Nakon svečanog otvorenja, održana je i prva degustacijska radionica pod moderatorstvom dr. sc. Gorana Zdunića iz Instituta za jadranske kulture i melioraciju krša. Radionica „**Stare sorte-inovativna vina**“ imala je dvije teme: utjecaj upravljanja vodnim deficitom na senzorne karakteristike vina sorte Teran i utjecaj klonskog sadnog materijala na senzorne karakteristike vina sorte Crljenak kaštelanski.

Tijekom zajedničkih večera na Sabatini predstavljena su i promovirana vina koja su svi sudionici imali priliku kušati. To su bila vina koja su sudjelovala u ocjenjivanju i natjecanju na Sabatini, te vina donatora PZ Putnikovići, PZ Pošip Čara, PZ Dingač Potomje, PZ Pelješki vrhovi Janjina, Vina Terra Madre Komarna, Matuško vina Potomje, Pelješki vinogradar – Vina Palihnić i Dubrovački podrumi Gruda.

Petak **10.11.2023.** započeo je **Uvodnim izlaganjima** o vinogradarstvu i vinarstvu Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu, tijekom kojih je bilo riječi o aktualnom stanju vinogradarstva i vinarstva, o berbi 2023. i o uzorkovanju te kakvoći uzoraka vina za provedbu fizikalno-kemijske i senzorne analize.

Nakon toga uslijedilo je predstavljanje novih proizvoda, tehnologija i projekata, gdje su svoje novitete predstavile tvrtke BASF (Revyona i Delan Pro, doprinos vinogradarstvu tvrtke BASF), Labena d.o.o. (Koja je razlika između dobrih i najboljih vina?), A&B d.o.o. (Veriflow – sustav za kontrolu kakvoće vina) i Poljopromet d.o.o. (Belfrutto MBS – novi pristup gnojidbi vinograda).

Od 11:00 do 14:00 sati stručna predavanja izložena su u okviru **Znanstveno-stručnog skupa**, kojeg je vodio i moderirao prof. dr. sc. Edi Maletić s Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Moglo se čuti niz interesantnih tema o upravljanju uzgojnim oblikom za sortnu izvrsnost, klonskoj selekciji sorata Kujunduša bijela i Trnjak crni, bezvirusnim klonovima Crljenka kaštelanskog, portugalskim sortama u Ravnim Kotarima, utjecaju vodnog stresa na rast, razvoj, prinos i kemizam mošta, prilagodbi vinogradarske proizvodnje klimatskim promjenama, sortnim aromatskim profilima, kvascima, te razumijevanju i povjerenju potrošača u oznaku ZOI i tradicionalne izraze.

Nakon pauze za ručak, uslijedila je još jedna aktualna i živa radionica prof. dr. sc. Bernarda Kozine pod nazivom „**O vinogradarsko-vinarskoj struci – aktualno i popularno**“ na kojoj se, uz kušanje vina, pričalo o starim i novim kvascima u fermentaciji Chardonnaya.

Ministarstvo poljoprivrede održalo je tradicionalni **Praktikum iz vinogradarstva i vinarstva Ministarstva poljoprivrede**, kojim je moderirala Nataša Puhelek Puština, a bilo je riječi o utjecaju meteoroloških uvjeta na

pojavu, razvoj i štetnost uzročnika bolesti i štetnika u vinogradima, klimatskim izazovima vinogradarske vegetacije, siliciju kao novom elementu u gnojidbi vinove loze s višestrukim učinkom na vinovu lozu, novostima u vinogradarskom registru, označavanju vina nakon 8.12.2023., očuvanju svježine u vinima uz pomoć kvasaca te eMotrenju kao iskoraku u pametnu poljoprivredu.

Tijekom **Zadružne ure** govorilo se o aktualnostima zadružnog vinogradarstva i vinarstva, a upravitelj PZ Putniković, Ivo Đuračić, predstavio je postupak stjecanja statusa proizvođačke organizacije, te izazove s kojima se Zadruga Putniković suočavala tijekom stjecanja svojstva proizvođačke organizacije. Istaknuo je kako su zadruge idealan pravni oblik za stjecanje ovog statusa, te da su iste prepoznate od resornog Ministarstva poljoprivrede. Također se govorilo potrebi prilagođavanja kreditnih linija poslovanju zadruga, osobito onih koje obavljaju vinarsku djelatnost, a nazočni predstavnici MRRFEU ukratko su predstavili aktualnosti u pogledu stjecanja oznake HOP, kao i poticajne mjere koje se stavljaju na raspolaganje njegovoj promidžbi.

U subotu 11.11.2023. održana je još jedna radionica Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU s temom: **Aktualnosti – Hrvatski otočni proizvod**. Na ovoj radionici sudionici su mogli steći saznanja o javnom pozivu za stjecanje oznake HOP, te aktualnim mjerama potpora za stanovništvo hrvatskih otoka i poluotoka Pelješca. Stjecanjem oznake HOP, otočki proizvođači dobivaju dodatnu vrijednost svojim proizvodima, budući da je ista oznaka prepoznata kao jamstvo kvalitete, tradicije, autentičnosti i izvornosti.

Tijekom Sabatine organiziran je i sajam vinogradarstva i vinarstva, te burza i izložba vina. Na burzi i izložbi vina predstavilo se oko 450 proizvoda hrvatskih i inozemnih vinogradara i vinara, a na sajmu opreme, alata i repromaterijala za vinogradarstvo i vinarstvo svoje proizvode i usluge vezane za vinogradarstvo i vinarstvo predstavilo je pedesetak tvrtki.

Izložba vina i sajam vinogradarstva i vinarstva na Sabatini 2023.

U subotu **11.11.2023.** organiziran je studijski obilazak za sudionike Sabatine. Krenulo se autobusima od Dubrovnika do Stona. U Stonu je sudionike dočekaao i pozdravio načelnik Općine Ston Vedran Antunica u tvrđavi Kaštio, s koje su sudionici mogli uživati u pogledu na cijeli Ston i okolice. Nakon toga, šetnjom kroz Ston, sudionici su došli do Stonskih zidina, kojima su mogli prošetati.

Nakon obilaska Stona, uputili smo se u Putnikoviće, gdje je na terenu održana praktična prezentacija poljoprivrednih dronova tvrtke Agrigentum d.o.o. Okupljeni sudionici imali su priliku vidjeti na licu mjesta kako funkcionira poljoprivredni dron, a brojnim pitanjima pokazali su veliki interes za ovu inovaciju.

U Domu vinarske tradicije u Putnikovićima sudionike su dočekali domaćini iz Poljoprivredne zadruge Putniković. Omogućili su im razgledanje prvog hrvatskog Muzeja vinogradarstva i vinarstva – Putniković u kojem je, na oko 300 m², smješten izložbeni muzejski dio s bogatom zbirkom eksponata koja vjerno prikazuje način na koji su se tradicionalno obrađivali vinogradi te proizvodilo i čuvalo vino. U suvremeno opremljenoj kušaonici zadruga je ponudila svoja vina i maslinova ulja na degustaciju i prodaju. U zadrugi je za sve sudionike organiziran i domjenak.

Studijski obilazak Stona i Putnikovića

Na Sabatini 2023. pristiglo je na ocjenjivanje ukupno 411 uzorka vina i jakih alkoholnih pića, od čega njih 365 ih je iz Hrvatske, a 30 iz inozemstva. Od toga je 129 uzorka buteljiranih vina, 44 uzorka jakih alkoholnih pića, 106 uzorka otvorenih vina i 116 uzoraka mladih vina.

Zemlja/županija	UZORCI VINA I JAKIH ALKOHOLNIH PIĆA				UKUPNO
	Buteljirana vina	Jaka alk. pića	Otvorena vina	Mlada vina	
Dubrovačko-neretvanska županija	51	16	25	17	109
Istarska županija	4	4	0	0	8
Ličko-senjska županija	0	0	1	4	5
Međimurska županija	3	0	0	0	3
Osječko-baranjska županija	2	0	0	0	2
Primorsko-goranska županija	9	1	0	3	13
Sisačko-moslavačka županija	0	0	3	2	5
Splitsko-dalmatinska županija	14	6	53	9	82
Šibensko-kninska županija	3	5	1	1	10
Vukovarsko-srijemska županija	11	0	1	0	12
Zadarska županija	17	8	34	80	139
Zagrebačka županija i Grad Zagreb	1	0	0	7	8
HRVATSKA	115	40	118	123	396
Bosna i Hercegovina	6	2	2	2	12
Crna Gora	3	0	0	0	3
INOZEMSTVO	9	2	2	2	15
UKUPNO	124	42	120	125	411

Svečano uručivanje priznanja za kvalitetu otvorenih i mladih vina održano je u petak 10.11.2023., te su proglašena najbolje ocijenjena otvorena i mlada vina:

Proizvođači najboljih mladih i otvorenih vina na Sabatini 2023.

Najbolje ocijenjeno otvoreno vino i najbolje otvoreno desertno vino
DESERTNO VINO - MARAŠTINA, MALVASIJA DUBROVAČKA 2022.
OPG STJEPAN VUČEMILOVIĆ, Zadar

Najbolje otvoreno bijelo vino
POŠIP 2022.
OPG FRANO PEŠELJ, Brna, otok Korčula

Najbolje otvoreno crno vino
PLAVAC MALI 2022.
IVICA IVANDIĆ, Šestanovac

Najbolje mlado bijelo vino
BUGAVA/ZABORJE 2023.
VINARIJA MONISSA, WINOGRONO d.o.o., Vis

Najbolje mlado crno vino
CABERNET SAUVIGNON 2023.
POLJAK VINA d.o.o., Zadar

Svečano uručivanje priznanja za kvalitetu i izgled buteljiranih proizvoda održano je u subotu 11.11.2023., te su proglašeni i šampioni ovogodišnje Sabatine:

Šampioni Sabatine 2023.

Šampion Sabatine - najbolje ocijenjeno vino Sabatine

DESERTNO VINO JAKOV 2019.

Vinoplod vinarija d.d., Šibenik

Šampion

crnih suhих i polusuhих vina

RESERVE ANDRIJA 2016.

Podrumi Andrija d.o.o., Paoča, Bosna i Hercegovina

Šampion

bijelih suhих i polusuhих vina

GRK "REVENTÓN" sur lie 2021.

Obt Zure, Lumbarda, otok Korčula

Najbolje

vino sorte plavac

DINGAČ 2020.

Vinarija Dingač "Pasi", Boris Violačić, Potomje, Pelješac

Najbolje

vino sorte pošip

POŠIP "ZURE" 2022.

Obt Zure, Lumbarda, otok Korčula

Šampion

jakih alkoholnih pića

VINJAK VS ANDRIJA

Podrumi Andrija d.o.o., Paoča, Bosna i Hercegovina

Šampion

izgleda proizvoda

GRK 2022.

Matuško vina d.o.o., Potomje, Pelješac

Voditeljica projekata
Zadružnog saveza Dalmacije
Miranda Žitko Vulić, dipl. oec.

Predsjednik
Zadružnog saveza Dalmacije
Lordan Ljubenkov, mag. iur.

